

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
062/2022	Fylkesrådet	08.03.2022

Høring havbruk til havs - nye områder til uttale

Sammendrag

I denne saken behandles hørings svar til Fiskeridirektoratet om Havbruk til havs – nye områder til uttale. Høringsbrevet ble mottatt 11. februar 2022, og høringsfrist er 6. mars 2022. Det er søkt om utsatt høringsfrist, men dette er ikke imøtekommet.

Fylkesrådet er positiv til at Fiskeridirektoratet har sendt ut havområder i Nordland på høring, slik at disse blir realitetsvurdert for konsekvensutredning. Dette er i tråd med fylkesrådets prioriteringer. Fylkesrådet er opptatt av at alle de ulike interessentene i Nordland blir hørt i forbindelse med tilrettelegging av områder for havbruk til havs.

Så fremt det er mulig å finne gode løsninger for sameksistens med andre næringer, at det etableres systemer for å sikre ringvirkninger til Nordland av ny aktivitet, og at miljømessige og sikkerhetsmessige hensyn sikres ivaretatt, er det ønskelig at områder i Nordland tilrettelegges for havbruk til havs.

Bakgrunn

Havbruk til havs er akvakultur som planlegges lengre til havs enn det som er vanlig i dag. Havbruk til havs defineres som en nautisk mil utenfor grunnlinjen, dvs. utenfor plan- og bygningslovens virkeområde. Mens fylkeskommunens og kommunene sitt myndighetsområde i tråd med plan- og bygningsloven er ut til en nautisk mil utenfor grunnlinja, er det staten som har ansvaret for området som ligger utenfor.

Fiskeridirektoratet arbeider sammen med Nærings- og fiskeridepartementet, andre myndigheter og fagmiljø med å tilrettelegge for havbruk til havs. I denne sammenheng har Fiskeridirektoratet i samarbeid med Havforskningsinstituttet kartlagt og identifisert norske havområder som kan være egnet for havbruk til havs. I rapporten «Kartlegging og identifisering av områder egnet for havbruk til havs - Områderapporten» (2019) anbefalte direktoratet i 2019 at 11 norske havområder ble vurdert nærmere gjennom en konsekvensvurdering. To av de 11 områdene anbefalt for nærmere vurdering er i Nordland; område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken.

I bestilling fra Nærings – og fiskeridepartementet ble Fiskeridirektoratet bedt om å velge ut tre av de 11 områdene - fortrinnsvis ett område i sør, ett i midt og ett nord i landet. Etter å ha foretatt slik utvelgelse, sendte Fiskeridirektoratet i november 2021 høringsbrev til myndigheter og organisasjoner der det ble bedt om innspill til de 3

utvalgte områdene. De aktuelle områdene er Norskerenna Sør (Sør-Norge), Frøyabanken Sør og Frøyabanken Nord (Midt-Norge) og Tromsøflaket (Nord-Norge).

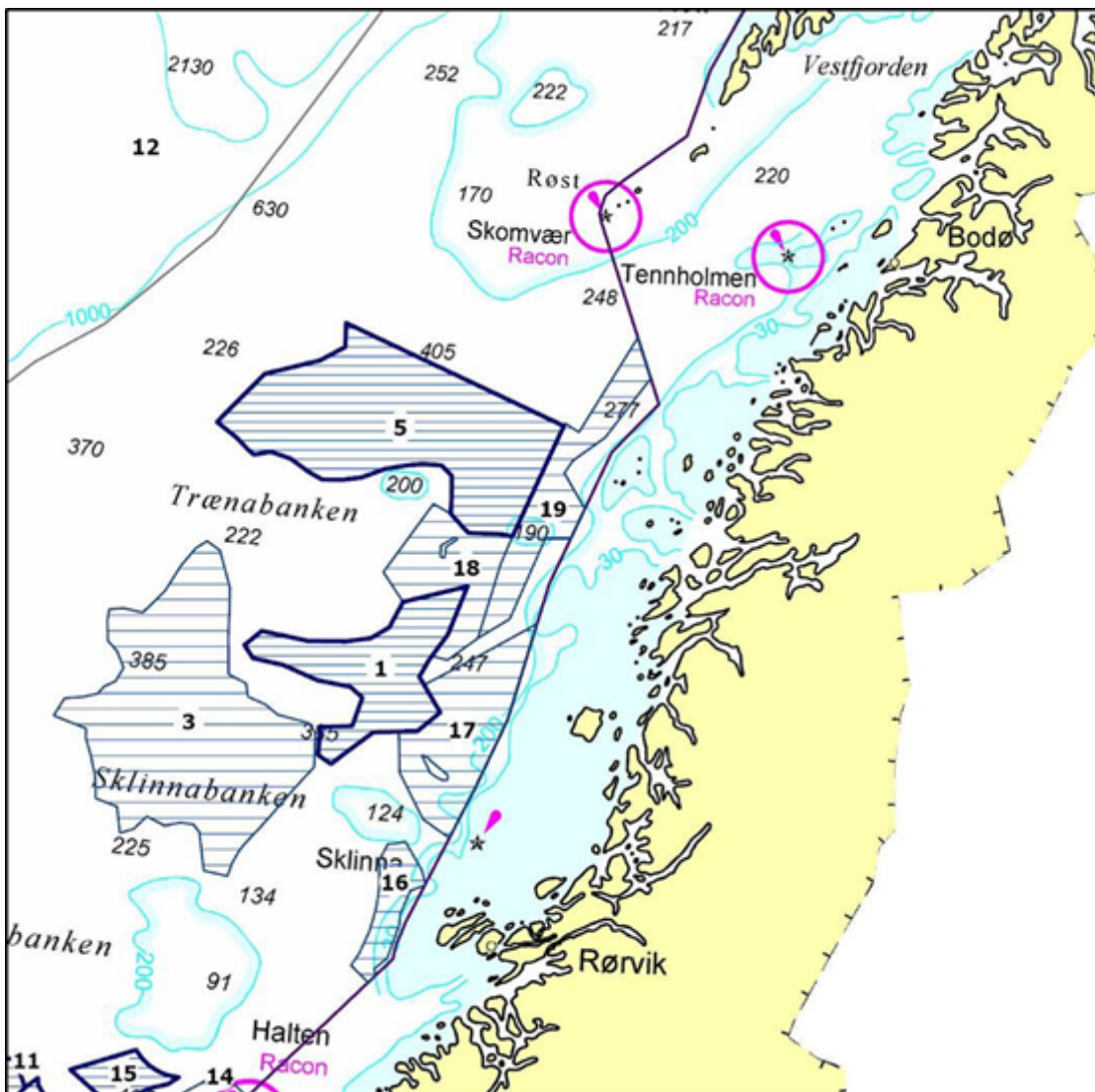
Aktører innenfor blant annet oppdrett og leverandørindustri på Helgeland reagerte på at Sklinnabanken og Trænabanken i Nordland ble utelatt fra høringen i november 2021, og sendte innspill på grunnlag av sine næringsinteresser.

Nordland fylkeskommune var ikke høringspart i høringen fra Fiskeridirektoratet november 2021. Fylkesråden sendte imidlertid brev til direktoratet der det ble etterlyst en begrunnelse for hvorfor områdene i Nordland ikke var realitetsvurdert i høringen, og hvor det blant annet ble vist til engasjementet fra aktørene på Helgeland.

I sak FT 057/2021 «Høring – Forslag til endringer i akvakulturregelverket», omhandlet punkt 5 tilpasninger for havbruk til havs og forslag til endringer i tildelingsregelverket for akvakultur.

Problemstilling

På bakgrunn av de mottatte høringsinnspillene høsten 2021 sendte Fiskeridirektoratet 11. februar 2022 et nytt høringsbrev hvor det inviteres spesielt til å gi innspill til område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken. Her fremgår at direktoratet ikke har mottatt innspill som tydet på interesse i å etablere havbruk til havs innenfor området Tromsøflaket, mens det er mottatt innspill om interesse for slik etablering på kysten av Nordland. På denne bakgrunn er Tromsøflaket tatt ut, mens Sklinnabanken og Trænabanken i Nordland vurderes som aktuelle områder for konsekvensvurdering for havbruk til havs.

I høringsbrevet ber direktoratet om at det foretas en vurdering av områdene opp mot hverandre med tanke på hvilket av de to som kan være mest aktuell for konsekvensvurdering og videre tilrettelegging for havbruk til havs. Det bes også om å vurdere sameksistens dersom areal-/brukskonflikter blir et tema.

På bakgrunn av gjennomgangen av innspillene fra denne høringen, vil Fiskeridirektoratet ta stilling til hvorvidt Sklinnabanken 1 og/eller Trænabanken 5 i denne omgang skal anbefales for videre tilrettelegging for havbruk til havs.

Drøfting

Nedenfor gjengis fra høringsbrevet, en kort beskrivelse og drøfting av de to områdene i Nordland som nå er sendt ut på høring. Dette er opplysninger som er hentet fra ulike fagrapporter, og som vurderingen av Trænabanken og Sklinnabanken som aktuelle områder for havbruks til havs, er basert på:

Sklinnabanken (område 1)

Sklinnabanken ligger utenfor Helgelandskysten, 14 til 58 nautiske mil fra grunnlinjen. I 2019 viste analyse ved hjelp av Fiskeridirektoratets kartløsning at det var noe

skipstrafikk og fiskeriaktivitet i området, men ellers lite eksisterende arealinteresser. Forsvarsbygg hadde imidlertid meldt fra om en mulig arealkonflikt i området. Ifølge oppdatert analyse i 2021 overlapper den sørlige delen av Sklinnabanken med forslag til nytt skytefelt Halten II.

Videre overlapper den sørlige delen med forslag til nytt SVO (særlig verdifulle og sårbare områder); SVO «Kystsonen Norskehavet nord». Forslaget er fremmet av en ekspertgruppe ledet av Havforskningsinstituttet, og fremkommer i Havforskningsinstituttets rapport 2021-26: «Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i norske havområder - Miljøverdi. — En gjennomgang av miljøverdier og grenser i eksisterende SVO og forslag til nye områder (2021)». Det er også noen nye opplysninger om svamper i området.

Trænabanken (område 5)

Område 5 Trænabanken ligger utenfor Salten, 12 til 79 nautiske mil fra grunnlinjen.

I 2019 viste analyse ved hjelp av Fiskeridirektoratets kartløsning for havbruk til havs at det var noe trafikk og fiskeriaktivitet innenfor området. I tillegg overlappet området noe med foreslått havvindfelt Træna vest.

Ifølge oppdatert analyse i 2021 overlapper nå i tillegg ekspertgruppen ledet av Havforskningsinstituttet sitt forslag til nytt SVO «Kystsonen Lofoten» delvis med område 5 Trænabanken. Det er også noen nye funn av svamper i området.

Noen tidligere innspill til områdene

Ifølge Kystverket har både Sklinnabanken og Trænabanken betydelig transitt av kystnær trafikk. Dette vil kunne få betydning for hvor tett anleggene i området kan ligge og det er avgjørende at anleggene er tilstrekkelig merket. Miljødirektoratet uttaler i sitt innspill til Områderapporten 2019 at både område 1 og område 5 overlapper med områder som er viktige for sjøfugl året rundt, men at sameksistens med akvakultur er mulig.

Sklinnabanken ligger 14 til 58 nautiske mil fra grunnlinjen, og Trænabanken ligger 12 til 79 nautiske mil fra grunnlinjen. Ifølge Havforskningsinstituttet vil smitte fra åpne anlegg til havs ut til 20 til 30 nautiske mil fra grunnlinjen kunne smitte kystlokaliteter. Lengre ute er smittepotensialet lavere og ubetydelig sammenlignet med smittepotensialet mellom eksisterende kystlokaliteter. Både område 1 Sklinnabanken og område 5 Trænabanken befinner seg utenfor kyststrømmen og smittespredningen vil ifølge Havforskningsinstituttet ikke være like stor som for de områdene som befinner seg i kyststrømmen.

Kommentarer

Fiskeridirektoratet har i sine fagrapporter gitt begrunnelser for hvorfor Trænabanken og Sklinnabanken er aktuelle områder for havbruk til havs. Fylkeskommunen har ikke grunnlag for å overprøve de faglige vurderingene som har ledet til denne konklusjonen. Det fremgår imidlertid av det fremlagte materialet at det generelt er behov for mer kunnskap om konsekvenser av havbruk til havs blant annet på miljø, fiskeri og andre næringer. Det er heller ikke klart hvordan

det skal tilrettelegges for regionale ringvirkninger fra havbruk til havs. Denne kunnskapen må forventes å fremkomme i en konsekvensvurderingsprosess.

Fylkesrådets vurdering

Nordland er en av landets største sjømatregioner, og saken innebærer potensiale for store utviklingsmuligheter for både akvakulturnæring og leverandørnæring i vår region. I denne sammenheng vurderes det som svært viktig å ta på alvor næringsaktører og andre på Helgeland som har gitt til kjenne interesser for tilrettelegging av havbruk i områdene i Nordland. Det er en berettiget bekymring at industri og akvakulturnæring i de delene av landet som er geografisk nærmest de områdene som først tilrettelegges for havbruk til havs, vil få et konkurransemessig forsprang.

Fylkesråden vurderer det som svært viktig at konsekvenser av havbruk til havs blir tilstrekkelig avklart. Hensyn til miljø, sårbar natur, sjøfugl og fiskebestander må sikres ivaretatt på en god måte. Akvakulturnæringen slik vi kjenner den i dag møter stadig sterkere miljøkrav, og miljømessig bærekraft må også gjelde havbruk til havs.

Havbruk til havs vil sammen med annen utvikling av nye næringer og aktiviteter til havs medføre interessekonflikter, eksempelvis arealkonflikter mellom eksisterende og nye brukere av havarealene. Her er det viktig at myndighetene legger godt til rette for samordning av næringer, aktiviteter og arealbruk i havområdene. På denne bakgrunn mener fylkesråden det er nødvendig å utarbeide en overordnet plan for arealbruk og sameksistens i havområdene utenfor plan- og bygningslovens virkeområde.

Havbruk til havs er nytt, og det er i dag ikke etablert et system for å sikre regionale ringvirkninger av slik aktivitet. Fylkesråden mener det er svært viktig at det etableres et slikt system, og mener at dette må inkluderes i en konsekvensvurderingsprosess. I tråd med FT 057/2021 forventer fylkesråden at det blir laget en egen tilpasset tildelingsforskrift for havbruk til havs, der fylkeskommunens fremtidige rolle i tildelingsprosesser implementeres.

Fiskeridirektoratet ber i høringen om innspill til hvilke av de to områdene som bør prioriteres for konsekvensvurdering. Fylkesråden foretar ikke en prioritering mellom de to områdene, og mener at prosessen videre vil avdekke områdenes egnethet.

Medvirkning

Fylkesråden har vurdert at det av hensyn til tidsfristen ikke har vært mulig å involvere medvirkningsrådene. Sekretariatet for medvirkningsrådene er konsultert.

Konsekvenser

Denne saken har ingen økonomiske eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Sakens konsekvenser for miljø/klima fremgår av saksfremlegget. Saken har ingen andre kjente konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk for likestilling, folkehelse, universell utforming, bygningsmessige forhold, eller samfunnsansvar ved anskaffelser.

Vedtakskompetanse

Det vises til Fylkestingssak 31/2020 «Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget», hvor det i reglementets punkt 6.5 Uttalelse i hørings saker, bla. fremgår at «Myndighet til å avgi

uttalelse i høringssaker om lovforslag, offentlige utredninger og om endring av nasjonal politikk, tilligger fylkestinget. Fylkesrådet kan likevel avgi uttalelse i slike saker når tidsfrister ikke muliggjør behandling i fylkestinget». Det ble søkt Fiskeridirektoratet om utsatt høringsfrist 18. februar 2022, men dette ble avslått 23. februar 2022.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland er en av landets største sjømatregioner, og saken innebærer potensiale for store utviklingsmuligheter for både akvakulturnæring og leverandørnæring i vår region. Når staten nå tilrettelegger for videre utvikling av næringen til havs, ser fylkesrådet det som svært viktig at Nordland tas med i denne prosessen.
2. Fylkesrådet er positiv til at Trænabanken og Sklinnabanken vurderes for en nærmere konsekvensvurdering for havbruk til havs. Fylkesrådet foretar ikke en prioritering mellom de to områdene, og mener at prosessen videre vil avdekke områdenes egnethet.
3. Fylkesrådet forutsetter at en eventuell anbefaling av konsekvensvurdering bygger på grundig gjennomgang av alle høringsinnspill, der det fremstår realistisk å finne gode løsninger for sameksistens med andre næringer, samt ivaretagelse av miljømessige og sikkerhetsmessige hensyn.
4. Fylkesrådet legger til grunn at en kommende konsekvensvurdering også omfatter etablering av systemer som sikrer ringvirkninger til regioner som ligger nærmest opp til etablerte havbruksanlegg til havs. Det må etableres en ordning med vederlag for nye tillatelser for havbruk til havs, gjennom eksempelvis et fond tilsvarende havbruksfondet.
5. Fylkesrådet mener det er nødvendig å utarbeide en overordnet plan for arealbruk og sameksistens i havområdene.
6. Fylkesrådet forutsetter at all ny havbasert virksomhet må ivareta havmiljø, fiskerinæringen og andres næringers ressursgrunnlag.

Bodø den 3. mars 2022
Linda Helén Haukland
fylkesråd for plan og næring
sign

08.03.2022 Fylkesrådet

FRÅD-062/2022

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt